

ZE SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ

Smyslem této rubriky je poskytnout čtenářům základní informace o vybraných rozhodnutích Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu. Nejsou zde prezentována veškerá rozhodnutí zmiňovaných soudních institucí, nýbrž pouze základní rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, která mají významnější souvislost s oblastí správního práva a zároveň s obecnějšími otázkami novotvorby.

ÚSTAVNÍ SOUD

Aktivní procesní legitimace občanských sdružení k podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy v podobě územního plánu

Nález Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 59/14 (www.usoud.cz).

19. Ústavní soud nehodlá zpochybňovat stávající výklad Aarhuské úmluvy z hlediska neexistence jejího přímého účinku. Je však zapotřebí brát v úvahu status Aarhuské úmluvy [viz čl. 10 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“)] z pohledu její aplikační přednosti před zákonem. *Nelze relevantně jednat bez přihlédnutí k Aarhuské úmluvě jako k interpretačnímu pramenu.* K této otázce se Ústavní soud vyjádřil již v plenárním nálezu ze dne 19. 11. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 14/07 (N 198/51 SbNU 409), v nálezu ze dne 17. 3. 2009 sp. zn. IV. ÚS 2239/07 (N 57/52 SbNU 267) a v usnesení ze dne 30. 6. 2008 sp. zn. IV. ÚS 154/08. Závazkům vyplývajícím z Aarhuské úmluvy Ústavní soud nepřiznal v žádném z jejích ustanovení přímý účinek. Ústavní soud je však povinen vyložit ustanovení ústavního pořádku, jež se dotýkají práva na soudní ochranu, takovým způsobem, aby byla umožněna účinná ochrana práv fyzických a právnických osob. *Je-li tedy možné interpretovat vnitrostátní normy vícero možnými způsoby, má přednost ten výklad, který naplňuje požadavky Aarhuské úmluvy.* Rozhodnutím Rady č. 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 přistoupilo k Aarhuské úmluvě též Evropské společenství (Úřední věstník Evropské unie ze dne 17. 5. 2005, L 124/1) a Aarhuská úmluva se stala součástí komunitárního práva, a to v režimu tzv. smíšených smluv. Přestože nejsou splněny podmínky přímého účinku [dostatečná jasnost a bezpodmínečnost – srov. věc 26/62, Van Gend en Loos (1963) ECR I či věc C-8/81, Becker v. Finanzamt Münster-Innenstadt (1982) ECR 53], mají orgány členských států (soudy pochopitelně nevyjímaje) povinnost souladného výkladu, tj. povinnost vykládat vlastní právní úpravu v souladu s mezinárodněprávním závazkem Evropského společenství [srov. věc C-300/98 a C-392/98, Parfums Christian Dior SA (2000) ECR I-11307, body 47-48].

20. Judikatura Ústavního soudu prošla ve vztahu k problematice aktivní legitimace občanských sdružení ve věcech, v nichž je obsažen aspekt základního práva na příznivé životní prostředí (čl. 35 odst. 1 Listiny, podle něhož má každý právo na příznivé životní prostředí), určitým vývojem. Od konstatování, že práva vztahující se k životnímu prostředí přísluší jen osobám fyzickým [usnesení ze dne 6. 1. 1998 sp. zn. I. ÚS 282/97 (U 2/10 SbNU

339)] dospěl Ústavní soud k závěru, že „... v demokratickém právním státě je životní prostředí hodnotou, jejíž ochrana má být realizována za aktivní participace všech složek občanské společnosti, včetně občanských sdružení a nevládních organizací, které mají povahu právnických osob. Diskurs v rámci otevřené společnosti, realizovaný případně též právními prostředky a v řízení před soudy, je pak účinnou zárukou ochrany přírodního bohatství státu (čl. 7 Ústavy).“ [usnesení ze dne 28. 6. 2005 sp. zn. I. ÚS 486/04]. V dalších rozhodnutích se pak Ústavní soud přihlásil k postulátu interpretace vnitrostátních norem, dotýkajících se životního prostředí, v souladu s Aarhuskou úmluvou. Kromě nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/07 (viz předchozí odstavec) tak učinil v též výše citovaném nálezu sp. zn. IV. ÚS 2239/07, podle něhož má výklad konformní s Aarhuskou úmluvou v případě interpretačních alternativ přednost.

29. ...Občanská sdružení (spolky), jež jsou rovnocenným subjektem práva, však jsou též významným a navýsost demokratickým prvkem občanské společnosti. Není korektní odsoudit spolek k neformální, potřebná oprávnění postrádající roli při prosazování jeho zájmů. Je naopak nejen legitimní, ale i legální, aby měl možnost brát se i v řízení o návrhu na zrušení územního plánu za ty společné zájmy občanů, které považuje za oprávněné.

K zjevně nepřiměřené výši spodní hranice pokuty za správní delikt.

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 9. 9. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 52/13 (219/2014 Sb.).

36. Tyto důvody ostatně v zásadě akceptoval i zákonodárce, když napadené zákonné ustanovení novelizoval (viz výše citovanou zpravodajskou zprávu). Ústavní soud v této souvislosti považuje za potřebné s ohledem na princip minimalizace zásahu do rozhodování zákonodárce zdůraznit, že předmětem nynějšího řízení byla právě ústavnost dolní hranice minimální výše pokuty rozhodná pro rozhodování navrhovatele a vedlejšího účastníka nynějšího řízení v řízeních (viz blíže body 1 až 3 a 21 až 23), ze kterých vzešel jejich návrh ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy České republiky. Nebyla proto prováděna abstraktní kontrola ústavnosti ustanovení § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, ve znění účinném od 1. 1. 2015, tedy obecná ústavní přípustnost jinak vymezené dolní hranice předmětné pokuty, nýbrž toliko ústavnost dolní hranice pokuty ve výši 250 000 Kč. Ústavní soud proto v tomto řízení není oprávněn jakkoliv se vyslovovat k otázce, zda vůbec, a pokud ano, v jaké výši by v případě tohoto správního deliktu měla být dolní hranice pokuty zákonem stanovena. Od vykonatelnosti nálezu do nabytí účinnosti uvedené novely zákona o zaměstnanosti, popř. jiné úpravy textu § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, tak nebude dolní hranice pokuty stanovena vůbec. Bude pak věcí zákonodárce, aby po zrušení slov „nejméně však ve výši“ v předmětném ustanovení jeho text stylisticky upravil. S ohledem na rámec tzv. konkrétní kontroly ústavnosti, která je vázána na „souvislost“ s rozhodovací činností navrhovatele a vedlejšího účastníka řízení, nebylo v tomto řízení možné předjímat, k jakému závěru ohledně stanovení konkrétní výše pokuty tyto soudy (s ohledem na své moderační právo) případně dospějí, ať již podle právního stavu do konce roku 2014 či od 1. 1. 2015, neboť posuzování konkrétních okolností případu uložení pokuty Ústavnímu soudu v řízení podle § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu nepřísluší.

Sleva na dani pro pracující důchodce.

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 31/13 (162/2014 Sb.).

61. Závěrem tohoto nálezu se nelze nepozastavit nad tím, že zákon č. 500/2012 Sb., jímž bylo do zákona o daních z příjmů vloženo napadené ustanovení, nabyl účinnosti dne 1. ledna 2013, tedy pouhé čtyři dny po svém vyhlášení dne 27. prosince 2012. Formálně vzato je sice pro právní úpravu dostačující, pokud nabude platnosti, tedy je publikována ve Sbírce zákonů, dříve, než má nabýt účinnosti, materiálně, tedy pohledem ústavního požadavku předvídatelnosti právní úpravy je však třeba vždy zohlednit i to, čeho se daná právní úprava týká, kdo jsou její adresáti a zda respektuje jejich legitimní očekávání (srov. bod 47). Ústavní soud zastává názor, že míra zdanění je jedním z klíčových aspektů, jimiž se řídí rozhodování daňových poplatníků o tom, kam nasměrují svou ekonomickou aktivitu, neboť rozhodnutí, které při určité míře zdanění může být výhodné, se může stát nevýhodným při míře zdanění jiné. Rychlé a nekoncepční změny daňové legislativy jsou obecně jednou z největších slabin nejen české právní úpravy, ale i národního hospodářství. Prakticky totiž všem ekonomickým subjektům znemožňují dlouhodobé plánování. U řady subjektů sice lze tento stav kritizovat z pohledu ekonomického, což pochopitelně není úkolem Ústavního soudu. Způsob, jakým tato nekoncepčnost a rychlost změny dopadla v nyní posuzovaném případě na pracující důchodce, však začíná vyvolávat přinejmenším určité pochybnosti, zda po stránce materiální skutečně došlo k naplnění požadavku předvídatelnosti práva.

62. Člověk v důchodovém věku má v zásadě tři možnosti: požívat starobní důchod nebo požívat starobní důchod a přitom nadále zůstat ekonomicky aktivní nebo odložit požívání starobního důchodu a nadále ekonomickou aktivitou přispívat do důchodového systému. Řada důchodců přitom pracuje právě z toho důvodu, aby si zachovala důstojnou životní úroveň, na jejíž udržení by jim státem vyplácený důchod – jak vyplývá právě ze statistik získaných Ústavním soudem – nestačil. Při rozhodování, kterou z uvedených strategií zvolit, je jistě zvažována řada hledisek, přičemž míra zdanění případné ekonomické aktivity patří nepochybně k těm nejdůležitějším. Nelze proto zůstat nekritický vůči tomu, že stát nechal osoby v důchodovém věku tuto volbu – při vědomí určitého legislativního nastavení podmínek – učinit a následně tyto podmínky změnil s účinností nastávající o pouhé čtyři dny později. V této konkrétní situaci změny daňového předpisu vůči tomuto typu adresátů (pracujících starobní důchodců) tak došlo již nedodržením zákonem předepsané legisvakanční lhůty bez toho, aby bylo možné dovodit naléhavý obecný zájem, pro který by tato lhůta neměla být dodržena, k zásahu do zásad demokratického právního státu.

Ústavnost zákazu pochůzkového a podomního prodeje ve Františkových Lázních.

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 57/13 (108/2014 Sb.).

VII./a Možnost stanovit samostatně zákaz některých druhů prodeje nebo poskytování služeb prováděných mimo provozovnu podle § 18 odst. 3 živnostenského zákona.

16. Tržní řády, k jejichž vydání zmocňuje obec § 18 živnostenského zákona, nejsou pro-

středkem k samoúčelnému omezení základního práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost podle čl. 26 odst. 1 Listiny. Možnost stanovit konkrétní, místním poměrům přiléhavé a účelné zákazy a podmínky při prodeji zboží a poskytování služeb mimo provozovnu má sloužit a přispívat ke kultuře provozování této specifické podnikatelské činnosti, jakož i k zajištění veřejného pořádku na území obce. Při jejím využití lze přitom vzít v potaz také další hlediska, např. hledisko vhodnosti, názoru občanů, místní tradice, zvyků nebo estetiky (srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 19/11, bod 25).

17. Předmětné zmocnění bylo do § 18 živnostenského zákona vloženo novelou provedenou zákonem č. 280/1997 Sb. Novelizované ustanovení sestávalo ze dvou odstavců, jež, byť se výslovně nevztahovaly i na nabídku zboží nebo služeb, v zásadě odpovídaly dnešnímu znění jeho odstavců 1 a 2. Na jeho základě tak obec mohla obecně závaznou vyhláškou v přenesené působnosti (nyní nařízením) vymezit místa pro prodej zboží a poskytování služeb mimo provozovnu a stanovit pro tuto činnost další podmínky. Z důvodové zprávy k uvedené novele (Poslanecká sněmovna, 2. volební období, 1996–1998, sněmovní tisk 221 z roku 1997) vyplývá, že vláda jako její předkladatel zamýšlela touto formou otevřít obcím prostor k tomu, aby ve svém územním obvodu usměrňovaly provoz tržišť. Hlavním cílem bylo vytvoření podmínek pro efektivní regulaci stánkového prodeje na území obce s ohledem na místní potřeby jejich obyvatel a zamezení vzniku případného nežádoucího stavu v důsledku živelného rozvoje tohoto druhu prodeje. Zákonodárce přijetím této novely zároveň reagoval na v té době ustálenou judikaturu Ústavního soudu, která obcím umožňovala ukládat v rámci jejich samostatné působnosti povinnosti fyzickým a právnickým osobám obecně závaznou vyhláškou (čl. 104 odst. 3 Ústavy) pouze za předpokladu, že k tomu byly zákonem výslovně zmocněny [srov. např. nález ze dne 19. ledna 1994 sp. zn. Pl. ÚS 5/93 (N 4/1 SbNU 35; 35/1994 Sb.), nález ze dne 18. března 1997 sp. zn. Pl. ÚS 37/96 (N 28/7 SbNU 185; 71/1997 Sb.); odchylně nález ze dne 8. listopadu 1994 sp. zn. Pl. ÚS 18/94 (N 50/2 SbNU 93; 231/1994 Sb.); ke změně restriktivního výkladu čl. 104 odst. 3 Ústavy došlo výslovně až nálezem sp. zn. Pl. ÚS 45/06]. Až do její účinnosti totiž mohly obce účinně regulovat prodej zboží nebo poskytování služeb výlučně v zařízeních, jež byla v jejich vlastnictví [§ 14 odst. 1 písm. p) zákona č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), účinného do 12. listopadu 2000].

18. Praktický problém po přijetí uvedené novely představovala otázka, zda vymezení míst pro prodej zboží a poskytování služeb mimo provozovnu podle odstavce 1 znamenalo současně zákaz všech druhů této podnikatelské činnosti ve zbylých částech obce, resp. zda obec mohla omezit svou regulaci toliko na některé tyto druhy. Právě odstranění této nejistoty bylo důvodem doplnění § 18 živnostenského zákona o odstavec 3 novelou provedenou zákonem č. 356/1999 Sb. Ta měla podle důvodové zprávy (Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998–2002, sněmovní tisk 263 z roku 1999) oprávnit obce k tomu, aby mohly výslovně stanovit, že na určité formy prodeje a poskytování služeb (např. pochůzkový a podomní prodej) nebo příležitostné akce se tržní řád nevztahuje. K pozměňovacímu návrhu bylo navrhované znění odstavce 3 ve druhém čtení doplněno v tom smyslu, že obec získala také oprávnění zakázat tržním řádem některé druhy prodeje zboží nebo poskytování služeb prováděné mimo provozovnu v obci. Tím zákonodárce postavil najisto, že obce mohou svou regulaci směřovat pouze ve vztahu k některým druhům této činnosti.

Vyhláška města Cheb (výjimka ze zákazu provádění pyrotechnických efektů a ohňostrojů pro akce pořádané městem).

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 35/13 (220/2014 Sb.).

35. Ústavní soud se, stejně jako navrhovatel, s takovým problematickým výkladem zákona o obcích nemůže ztotožnit. Citované ustanovení je normou stanovící obcím povinnost konat mimo jiné v souladu s veřejným zájmem, nikoliv generální aprobační veškerého konání obcí v České republice. Kromě rozporu se zdravým rozumem by byl účastníkem řízení představený výklad citovaného ustanovení v jednoznačném rozporu též s ústavním pořádkem České republiky, a to přinejmenším jako nepřipustný zásah zákonodárce (normotvůrce) do kompetence orgánů výkonné moci posuzovat naplnění kritéria veřejného zájmu při rozhodování v konkrétních věcech (viz např. nález sp. zn. Pl. ÚS 24/04).

36. Ústavní soud proto nesdílí ani závěr účastníka řízení, že účelu sledovaného regulací pyrotechnických efektů a ohňostrojů na vymezeném území města Cheb bude dosaženo, bude-li zakázána pouze činnost osob odlišných od města samotného, byť při zachování možnosti udělení výjimky ze stanoveného zákazu Radou města Cheb.

39. Ústavní soud opakovaně shledal neslučitelnost s principy právního státu u takové obecné právní úpravy, kterou je nahrazováno rozhodování příslušných orgánů veřejné moci v konkrétních případech. Ačkoliv se takovou kolizí právo tvorné činnosti orgánů veřejné moci a rozhodováním v konkrétních případech dosud Ústavní soud zabýval obvykle při přezkoumávání zákonů, některé závěry o nepřipustnosti nahrazování rozhodování v konkrétních případech právní normou se plně vztahují i na obecní normotvorbu, jakkoliv se na úrovni místní samosprávy plně neuplatní princip dělby moci. Například v již citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 24/04 shledal Ústavní soud nepřipustnost zákonné úpravy nahrazující individuální rozhodování nejen z důvodu zásahu moci zákonodárné do moci výkonné, ale též proto, že bylo omezeno rovněž právo na soudní přezkum. „Individuální regulaci obsaženou v právním předpisu zbavující adresáty možnosti soudního přezkumu naplnění obecných podmínek normativní úpravy u konkrétního subjektu, jíž schází transparentní a akceptovatelné odůvodnění ve vztahu k možnosti regulace obecné, nutno tudíž považovat za rozpornou s principem právního státu (čl. 1 Ústavy), jemuž je imanentní dělba moci a soudní ochrana právům (čl. 81 a 90 Ústavy).“

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD

Poplatky, výherní hrací přístroje.¹⁾

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 1 Afs 98/2013 - 41 (www.nssoud.cz).

[17] Stěžovatelka se domnívá, že zákonodárce zakotvil intertemporální pravidla tako-

¹⁾ Pozn. autorky: napadeno ústavní stížností sp. zn. I. ÚS 2000/2014.

vým způsobem, že způsobují nestejně působení právní normy na její různé adresáty, čímž je prý narušena jejich právních jistota a založena jejich nerovnost v právech a povinnostech. K tomu nutno především zdůraznit, že aplikace různých právních norem na srovnatelné případy v závislosti na tom, kdy se udála rozhodná právní skutečnost (zde započetí řízení), je přímo podstatou intertemporálních norem. Koncepce nyní posuzované intertemporální normy, podle níž se starý právní režim plně uplatní na žádosti podané přede dnem účinnosti nového zákona, je pravidelnou součástí procesních i hmotněprávních norem. Princip vyjádřený v napadeném čl. LXXVIII odst. 1 je ostatně zákonu o správních poplatcích vlastní již od jeho schválení v roce 2004 (viz § 11 zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích).

[18] Stanovisko stěžovatelky v podstatě zpochybňuje ústavnost valné části intertemporálních norem, které by podle jejího názoru porušovaly princip rovnosti. Takovýto výklad je však absurdní. Ústavní soud mnohokrát odmítl absolutní chápání principu rovnosti, přičemž zdůrazňoval, že rovnost občanů nelze chápat jako kategorii abstraktní, nýbrž jako rovnost relativní, jak ji mají na mysli všechny moderní ústavy [srov. již nález ÚS ze dne 17. 5. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 36/93 (N 24/1 SbNU 175; 132/1994 Sb.)]. Zákonná úprava, jež zvýhodňuje jednu skupinu či kategorii subjektů oproti jiným, nemůže být sama o sobě bez dalšího označena za porušení principu rovnosti. Zákonodárce má značný prostor k úvaze ohledně rozlišovacího kritéria pro jinak srovnatelné skutkové situace v případech časového střetu nové a staré právní úpravy [srov. z nedávné judikatury zejména nález ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (N 102/65 SbNU 367; 220/2012 Sb.), *zdanění elektřiny z fotovoltaických (solárních) elektráren*].

[19] Uvedené platí tím spíše, že posuzování koncepce daňového zatížení a správních poplatků náleží zákonodárci, přičemž do této politiky státu může moc soudní zasáhnout jen na základě striktně vymezených podmínek [viz např. nález ÚS ze dne 21. 4. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 29/08 (N 89/53 SbNU 125; 181/2009 Sb.), *ústavnost daně z převodu nemovitostí*]. Z ústavního principu dělby moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy), jakož i z ústavního vymezení zákonodárcí moci (čl. 15 odst. 1 Ústavy) pak plyne pro zákonodárce relativně široký prostor pro rozhodování o předmětu, míře a rozsahu daní [srov. nález ÚS ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 7/03 (N 113/34 SbNU 165; 512/2004 Sb.), *změna sazeb zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu*]. Soud proto ani nemohl namísto zákonodárce posuzovat rozumnost nastavení intertemporální normy.

[20] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelkou, že dva různí provozovatelé toho samého počtu výherních hracích přístrojů mohli za povolení k jejich provozu v roce 2012 zaplatit na správním poplatku diametrálně rozdílné částky. Změna v legislativě, jež toto způsobila, však nebyla svévolná. Zákonodárce stanovil legitimní rozlišovací kritérium, tj. moment zahájení řízení o povolení provozování výherních hracích přístrojů. Toto kritérium je neutrální povahy a zjevně nediskriminuje ve vztahu ke konkrétním osobám.

Sociální ochrana – zdravotní pojištění.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 4 Ads 47/2014 - 23 (www.nssoud.cz).

Právě v absenci zákonného zmocnění žalované k vydání rozhodnutí v předmětné věci spočívá klíčový důvod, pro nějž nelze úkon žalované považovat za rozhodnutí správního orgánu. Podle čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky „[s]tátní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon“. Podle čl. 79 odst. 1 Ústavy České republiky „[m]inisterstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem.“ Podle § 2 odst. 1 správního řádu „[s]právní orgán postupuje v souladu se zákony a ostatními právními předpisy, jakož i mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Kde se v tomto zákoně mluví o zákoně, rozumí se tím též mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu“. Podle § 2 odst. 2 správního řádu „[s]právní orgán uplatňuje svou pravomoc pouze k těm účelům, k nimž mu byla zákonem nebo na základě zákona svěřena, a v rozsahu, v jakém mu byla svěřena.“ V souladu s citovanými ustanoveními, zakotvujícími zásadu legality a zásadu zákazu zneužití pravomoci na ústavní i zákonné úrovni, není možné dospět k závěru, že by žalovaná měla možnost vydávat rozhodnutí ve věci, pokud jí k tomu zákon nepropůjčuje pravomoc a nestanoví ani procesní rámec tohoto rozhodování.

Nejvyšší správní soud podotýká, že *pro futuro* se počítá s možným odstraněním dominantního postavení zdravotních pojišťoven svěřením předmětné oblasti do působnosti Státního ústavu kontroly léčiv, jenž by po novelizaci příslušných ustanovení zákona č. 48/1997 Sb. měl stanovovat úhradu prostřednictvím opatření obecné povahy (srov. usnesení Vlády České republiky č. 515 ze dne 3. 7. 2013, č. j. 442/13, www.vlada.cz). Bez příslušné opory v právní úpravě však tento ani žádný jiný postup žalované, jehož výsledkem by byl soudně přezkoumatelný správní akt, není možný. ...

Důchodové pojištění – starobní důchod.²⁾

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 Ads 112/2013 - 25 (www.nssoud.cz).

[19] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že nadpis třetího dílu zákona o důchodovém pojištění, pod nějž patří i předmětné ustanovení § 37 zákona o důchodovém pojištění, hovoří o „Souběhu starobního důchodu s příjmem z výdělečné činnosti“, ale je nutné v tomto směru stěžovatelku upozornit na to, že nadpisy právního předpisu, označení částí, hlav, dílů, oddílů či paragrafů nemají normativní funkci, tj. neobsahují pravidlo chování, ale jsou pouze legislativní pomůckou, která nemůže být závazným pravidlem pro výklad právního předpisu a stanovení pravidel chování (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 30. 11. 1999, sp. zn. II. ÚS 485/98). ...

²⁾ Napadeno ústavní stížností sp. zn. II. ÚS 2174/2014.

Daně, daň z přidané hodnoty.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2014, č. j. 1 Aps 20/2014 - 61 (www.nssoud.cz).

[22] Postup k odstranění pochybností je však specifickým procesním institutem, který správce daně používá, pokud má pochybnosti ohledně návrhu daňového subjektu na stanovení daně. Na rozdíl od obecné vyhledávací činnosti, místního šetření nebo daňové kontroly slouží jen a pouze k objasnění konkrétních pochybností, jež brání řádnému stanovení daně. Postup k odstranění pochybností je nepochybně procesním prostředkem k neprodlenému a bezprostřednímu zjištění či ověření řádného splnění daňových povinností daňovým subjektem, který je prioritním nositelem břemene tvrzení a tomu odpovídajícímu důkazního břemene. Legislativní rámec postupu k odstranění pochybností vytýčuje mantinely jeho vlastního použití, neboť „[Z]ákonodárce upravil postup k odstranění pochybností tak, aby tento postup trval co nejkratší dobu a nebyl zbytečně ani jednou ze stran prodlužován. Toto je logické s ohledem na skutečnost, že neexistence prvotně vyměřené daně je velkou právní nejistotou, tudíž je zde požadavek, aby tento stav trval co nejkratší dobu“ Lichnovský, O. – Ondříšek, R. a kol. Daňový řád, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 202 a násl.).

[23] V novém daňovém řádu byl institut postupu k odstranění pochybností zaveden právě z důvodu nutnosti zdokonalení předchozí úpravy obdobného institutu vytýkácího řízení (viz § 43 a násl. zákona o správě daní a poplatků). Původní vytýkácí řízení postrádalo především požadavek dostatečné konkretizace výzev k odstranění pochybností a dále pak zde nebyly stanovené lhůty pro zahájení a ukončení vytýkácího řízení. Zejména druhý zmíněný problém v praxi zapříčinil množství nedůvodných průtahů vytýkácího řízení.

[32] Výše vymezená legislativní koncepce postupu k odstranění pochybností nedává správci daně ničím neomezenou možnost vybírat, který postup při správě daní v konkrétním případě zvolí a jak dlouho a v jaké intenzitě v něm bude pokračovat. Postup k odstranění pochybností správce daně využívá pouze v případech, kde je jeho použití přiléhavé, a to zejména pokud nejde o časově náročné nebo o rozsáhlé odstraňování pochybností. ...

Školství.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 6 As 191/2014 - 22 (www.nssoud.cz).

[11] Ustanovení § 68 odst. 1 zákona o vysokých školách je nutné chápat jako odraz snahy zákonodárce vyjmout rozhodovací proces, ve kterém vysoká škola rozhoduje o právech a povinnostech svých studentů, z mantinelů podrobnostmi přetížené právní úpravy v podobě správního řádu. Jedná se o reflexi autonomie vysokých škol, resp. ochrany výkonu jejich zákonem garantované samosprávy, do určité flexibility při rozhodování o věcech studia a studentů. Účelem a smyslem této výjimky však není úplné vyloučení správního řádu ve všech jeho obecných ustanoveních včetně doručování – doručování se ostatně realizuje až po ukončení rozhodovacího procesu, tj. po vydání rozhodnutí. Toliko v případě rozhodnutí

podle § 68 odst. 2 písm. a) až f) zákona o vysokých školách tento zákon umožňuje speciální (a od obecné úpravy odchylnou) úpravu náhradního doručování obsaženou ve vnitřním předpisu vysoké školy, jde však typicky o rozhodnutí týkající se vnitřní autonomie vysoké školy a jejího vztahu ke studentovi. Jde-li však o ukončení studia, disciplinární přestupek nebo o vyloučení ze studia, tedy rozhodnutí, jimiž se přímo, anebo potenciálně zasahuje do realizace základního práva na vzdělání ve smyslu čl. 33 Listiny základních práv a svobod, zákon o vysokých školách speciální úpravu náhradního doručování ve vnitřním předpisu vysoké školy nepřipouští. Z toho však nelze vyvozovat, že je tím vyloučeno i užití obecné úpravy doručování, včetně možností náhradního doručení, ve správním řádu, jež je podrobná a propracovaná a používá se i ve věcech, jež jsou pro účastníky mnohem významnější, s důsledky mnohdy závažnějšími než rozhodování o věcech studia (např. rozhodování o přestupcích a správních deliktech). Ustanovení § 68 odst. 1 zákona o vysokých školách je tedy nutno zúženě vykládat tak, že obecné předpisy o správním řízení se nepoužijí jen na vlastní procesní úkony vysoké školy a studentů směřující k vydání rozhodnutí o právech a povinnostech studentů (jde tedy v podstatě o vyloučení zejména ustanovení o průběhu řízení v prvním stupni a dokazování), jinak se subsidiárně uplatní úprava správního řádu (§ 105 odst. 1 zákona o vysokých školách).

Školství.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2014, č. j. 5 As 22/2014 - 113 (www.nssoud.cz).

Přestože předmětné ustanovení stanoví maximální stodvacetidenní lhůtu pro vydání rozhodnutí o omezení, pozastavení nebo odnětí akreditace, nevyplyvá z něj *eo ipso*, že by s jejím nedodržením zákonodárce spojoval důsledky pro řízení ve věci samé, např. že by již nebylo možno po uplynutí této lhůty v řízení pokračovat (jak je tomu např. v ustanovení § 61 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb., ze kterého je patrné, že předmětné *správní řízení o uložení pokuty lze zahájit nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy Radě byl doručen záznam vyžádaný podle § 32 odst. 1 písm. l)*; lhůtu tří měsíců je tak nutno považovat za prekluzivní.). Stěžovatel se tak mylí, má-li za to, že předmětné ustanovení zákona o vysokých školách s uplynutím lhůty spojuje následek ve formě právní vady správního řízení.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že lhůtu podle § 85 odst. 6 zákona o vysokých školách je třeba považovat za pořádkovou lhůtu bez právních důsledků pro věc samu, stejně jako je tomu u zákonných pořádkových lhůt pro vydání správního rozhodnutí dle ustanovení § 71 správního řádu...

Alena Hálková